

UDK 502.10:159.955.000.93

YOSHLAR TAFAKKUR TARZI HAMDA YOSHLAR BUNYODKORLIK FAOLIYATINI SHAKLLANTIRISH OMILLARI

VAFAYEVA Dilyafruz Artikovna*Buxoro Davlat Pedagogika instituti o'qituvchisi*

ANNOTATSIYA

Yoshlar tafakkur tarzi hamda yoshlar bunyodkorlik faoliyatini shakllantirish omillari ilmiy jihatdan asoslab berildi. Bugungi kunda shaxs madaniy saviyasi shakllanishi jarayonining ob'ektiv shart-sharoitlari va sub'ektiv omillari, ijtimoiy-falsafiy jihatlari hamda bu boradagi madaniy-ma'rifiy ishlarni takomillashtirishning xususiyatlarini ochib berish dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Davlat tomondan yaratib berilgan huquqiy, ijtimoiy, iqtisodiy, ma'naviy, tashkiliy imkoniyatlardan foydalanib, yoshlarimiz ongiga bunyodkorlik g'oyalarini singdirish bugungi kundagi milliy pedagogikamizning asosiy muammolaridan biri hisoblanadi.

Kalit so'zlar: *yoshlar, tafakkur, bunyodkorlik, huquqiy, ijtimoiy, iqtisodiy, ma'naviy, tashkiliy imkoniyatlar, shart-sharoitlar.*

АННОТАЦИЯ

В статье научно обоснованы факторы, формирующие образ мышления молодежи и творческую активность молодежи. Сегодня актуальное значение приобретает выявление объективных условий и субъективных факторов, социально-философских аспектов процесса формирования культурного уровня личности, особенностей совершенствования культурно-просветительской работы в этом отношении. Использование правовых, социальных, экономических, духовных и организационных возможностей, созданных государством, привитие идей творчества в сознании нашей молодежи является сегодня одной из главных задач нашей отечественной педагогики.

Ключевые слова: *молодежь, мышление, творчество, правовые, социальные, экономические, духовные, организационные возможности, условия.*

ABSTRACT

The article provides scientific evidence of the factors that shape the way of thinking of young people and their creative activity. Today, it is of great importance to identify objective conditions and subjective factors, socio-philosophical aspects of the process of forming the cultural level of an individual, and the specifics of improving cultural and educational work in this regard. The use of legal, social, economic, spiritual and organizational opportunities created by the state, and

instilling creative ideas in the minds of our youth is one of the main tasks of our national pedagogy today.

Keywords: *youth, thinking, creativity, legal, social, economic, spiritual, organizational opportunities, conditions.*

KIRISH

Yoshlar tafakkuri - bu yosh avlodning fikrlash, o‘shirish va rivojlanish jarayonida foydali, innovatsion va ma’naviy axloqiy xususiyatlarni shakllantirish bilan bog‘liq. Ushbu jarayonda ilmiy-texnik bilimlar va ma’naviy taraqqiyotning qonunlari muhim ahamiyatga ega. Yoshlarning jamiyatdagi erkin fikrlashlari ularning ta’lim va ma’naviy asoslarini mustahkamlashga yordam beradi. Maydondagi axborotni batafsil o‘rganish zarur, chunki kompyuter o‘yinlari va boshqa omillar yoshlarga ta’sir o‘tkazishi mumkin.

Jahon XXI asrda kishilik jamiyati madaniy taraqqiyotining yangi bosqichiga qadam qo‘ygani va sodir bo‘layotgan ijtimoiy jarayonlar turli kasbiy va ijtimoiy bilimlar, qadriyatlar, g‘oyalarning shakllanishi jarayonini jadallashtirgani munosabati bilan shaxsning ulardan xabardorligi darajasini aniqlash zaruriyati yuzaga kelmoqda. Har bir shaxsni mazkur bilim, qadriyatlar va g‘oyalarni o‘zlashtirishdan “bezdiradigan”, chalg‘itadigan omillar uning ma’naviy qiyofasini salbiy omillar ta’siridan himoyalash yo‘llarini topish masalasiga alohida ahamiyat berilmoqda.

Bunyodkorlik faoliyati turmushni yanada obod qilish, haqiqatni chuqur anglab olish, aholi va o‘zini o‘zi boshqarish tizimi, ijtimoiy himoyalash va takomillashtirish, ijtimoiy iqtisodiyotni yanada kuchaytirish; hayotimizni yanada sog‘lom va obod qilish, har bir kishining jamiyatdagi o‘rni va nufuzi, ijtimoiy faolligini yanada oshirish, xotinqizlarning turli jabha va yo‘nalishlarda qilayotgan ishlarini munosib baholash kabilardir. Bugungi kunda mustaqil respublikamizning qay darajada gurkirab rivojlanishi har bir kasb egasining o‘z ishiga mas’uliyat bilan, bunyodkorlik nuqtai nazardan yondashuviga bog‘liq. Renessans davri ijtimoiy kapitali nuqul iqtisodiy o‘zgarishlar va ijtimoiy muhitdagi yangilanishlar ta’sirida kechgani yo‘q. Jamiyatdagi shaxslararo hamkorlik, ijtimoiy normalar va qadriyatlar tabiatiga shu davrdagi gumanizm g‘oyalari rivoji ham iz qoldirdi. Gumanizm – “insonda insoniylik alomatlarining mujassamlashishi jarayonini ifodalovchi tushunchadir” [8, 12-b.].

Shu ma’noda yuqori kasbiy malakali, tashabbuskor va bunyodkor shaxsni tarbiyalash, takomillashtirish respublikamiz uzluksiz ta’lim tizimidagi dolzarb muammolardan biri hisoblanadi. Bunyodkorlik faoliyatini shakllantirish o‘quvchi faoliyatida shaxsning barcha ruhiy holatlari va jarayonlari, qo‘yilgan masalani ijobiy

hal qilishga qaratilgan. Bunyodkorlik faoliyatini shakllantirishda o'quvchi tafakkuri, faolligi kabi muhim omillar yuzaga chiqadi. Bunyodkorlik faoliyatini shakllantirish jarayonida o'qituvchilar hamkorligi va rahbarligida o'quv-tarbiyaviy muammolarni hal qilish, pedagogik natijaga erishish kabilar amalga oshadi. O'quvchilarning ongida bunyodkor faoliyatini tarbiyalash, bunyodkorlik faoliyati tizimini shakllantirish ta'lim-tarbiya sohasida eng dolzarb muammoga aylanmoqda.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Bunyodkorlikning jamiyat taraqqiyoti va shaxs kamolotidagi roli va ahamiyatini o'quvchilarga tushuntirish, targ'ib-tashviq qilish asosida ularni olijanob ishlarga jalb etish umumiy o'rta ta'lim muassasalarining muhim vazifalaridan biridir. Bugungi kunda zamonaviy jamiyatning iqtisodiy sohasida yangi tendensiyalar vujudga kelmoqda. Xususan, barcha mamlakatlarda texnologik taraqqiyot, iqtisodiy aloqalarning liberallasuvi, raqamli iqtisodiyot rivoji, mahsulot ishlab chiqarish bilan bog'liq bo'lmagan moliya bozorining vujudga kelishi va shu kabi qator o'zgarishlar tendensiyaviy tus olmoqda. Eng muhimi, bugungi davrda milliy iqtisodiyotlar o'rtasidagi aloqadorlikning kuchayib borayotgani kuzatilmoqda. Bu hol jahon iqtisodiyotining global tus olayotganidan dalolat beradi.

2020-yil 29-dekabrda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Muroja atnomasida ta'kidlab o'tganlaridek: "Har qanday jamiyat taraqqiyotida uning kelajagini ta'minlaydigan yosh avlodning sog'lom va barkamol bo'lib voyaga yetishi hal qiluvchi o'rin tutadi. Shu sababli biz islohotlarimiz ko'lami va samarasini yanada oshirishda har tomonlama yetuk, zamonaviy bilim va hunarlarni puxtaegallagan, azmu shijoatli, tashabbuskor yoshlarimizga tayanamiz.

Biz o'z oldimizga mamlakatimizda Uchinchi Renessans poydevorini barpo etishdek ulug' maqsadni qo'ygan ekanmiz, buning uchun yangi Xorazmiylar, Beruniylar, Ibn Sinolar, Ulug'beklar, Navoiy va Boburlarni tarbiyalab beradigan muhit va sharoitlarni yaratishimiz kerak. Bunda, avvalo, ta'lim va tarbiyani rivojlantirish, sog'lom turmush tarzini qaror toptirish, ilm-fan va innovatsiyalarni taraqqiy ettirish milliy g'oyamizning asosiy ustunlari bo'lib xizmat qilishi lozim.

Ushbu maqsad yo'lida yoshlarimiz o'z oldiga katta marralarni qo'yib, ularga erishishlari uchun keng imkoniyatlar yaratish va har tomonlama ko'mak berish - barchamiz uchun eng ustuvor vazifa bo'lishi zarur. Shundagina farzandlarimiz xalqimizning asriy orzu-umidlarini ro'yobga chiqaradigan buyuk va qudratli kuchga aylanadi" [1].

Respublikamizda bugun hamdaertaning bosqichli jarayonida ayollar, yoshlar va yana asosiy bug'inlardan biri yoshi keksa otaxonlarning o'z o'rnida katta kuch sifatida ishtirokini o'zgacha harakatlari sistemali ravishda vazifasini rejaviy hamda qat'iylik, ilmiy nuqtai nazardan harakatlardao'zaro hurmat, e'tiborni, mehrni kerakli joydao'rinli qo'llay olish zarur. O'zbekistonning kelajagi uchun har soha vakilini o'z vazifasini bajarishida teran natijaning samarasini hisobga olish juda muhim hisoblanadi. Chunki barcha natijalarning hisobga olinishi, bu kelajakda ilg'or samaradorlikka olib kelishi kafolatini ta'minlaydi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev tomonidan ishlab chiqilayotgan barcha qonunlar va ko'rsatmalar zamirida aynan bugun hamda kelajakni yuksak samaradorligini hisobi natijalaridan ko'rinmoqda. O'zbekistonni dunyo mamlakatlari orasida o'z nufuziga egaligi ilm-fan texnikani rivojlanishi xatti-harakatlari jarayonning mukammaligi barcha davlatlarga o'rnak bo'ladigan darajada samara berishi lozim. Yurtimizning tinchligiyu yoshlar ta'lim-tarbiyasi va kelajagini hisobga olgan holda har qanday vaziyatda insonlar dunyoning rivojida ilm-fan texnikani takomillashuvini ta'minlash, baxtu-saodati yo'lida tinmay mehnat qilish muhim vazifalardan hisoblanadi. Zeroki, Yurtboshimiz ta'kidlab o'tganlaridek: "Ijtimoiy-siyosiy sohalarda xotin-qizlarga va yoshlarga yaratilgan jarayonlardan biri dunyoga kelgan har bir insonni baxtli yashashini inobatga olinganligi hamda kelajakni asrab qolish, inson qadri, qadriyatlarimizni saqlab qolishga doir insonlarning o'zaro munosabatlari, siyosiy yo'nalishlarda islohotlarda alohida tutgan o'rni hamda sharoitlari, yashash tarzi va baxti uchun yaratilayotgan imkoniyatlardan to'g'ri foydalanish imkonigaega bo'lishiga" [3, 105-b.] ko'maklashish, sharoitlar yaratish ko'zda tutilgan.

Inson qadri, siyosiy yo'nalishlarda jamiyat va davlatning muayyan ijtimoiy-siyosiy maqsadi, qadriyatlarimizni saqlab qolishga doir insonlarning o'zaro munosabatlari, kelajakka ishonch bilan qarash hamdaistiqbolda ulkan zafarlarga erishishga umid uyg'otadi. Shuningdek, insonlarning faoliyatida samarali harakatlarini oshiradi, shu yo'nalishdagi tizim va tuzilmalar ishining maqsadi va mezoni sifatida belgilangan birdamlik, hamjihatlikda inson hayoti mazmunini hamda baxtini boyitishga chorlaydi. Albatta, ushbu qadriyatlar bir tomondan, insonlar va jamiyat hayotida, davlat tashkilotlari faoliyatida kamol topadi hamda hayotga mazmun bag'ishlaydi. Unga turli jarayonlarda munosabatlar tizimini belgilaydi va turli xil tahdidlar va xatarlardan omon saqlab qoladi hamda irodasini mustahkamlaydi. Insonning jamiyat va davlatdagi turli tuzilmalariga, ijtimoiy-siyosiy maqsadlar, Vatanga, o'z xalqiga, siyosiy hayotga bo'lgan munosabatlarida aniq belgilab berilgan.

Insonlarning shakllanishida oiladagi muhit, qarindosh-urug‘, qo‘ni-qo‘shni, mahalladagi munosabatlar, jamiyatdagi hamjihatlik va diniy bag‘rikenglikda inson hayoti mazmunini hamda davlatda olib borilayotgan tinchlik-osoyishtalik, adolatparvarlik, insonlarvarlik va hamkorlik tamoyillarining qay darajada olib borilishida mas‘uliyat muhim ahamiyatgaega. Shu bilan birga, mazkur tizimlardajamiyat va davlat manfa atlari, oilalarning birligi, ular bilan bog‘liq jarayonlardao‘zaro munosabatlarda aloqadorlik, bog‘liqlik, uyg‘unlik munosabatlari tizimi barqarorligini ta‘minlaydi.

Ammo biz “Bugungi tez o‘zgaryotgan dunyo insoniyat oldida, yoshlar oldida yangi-yangi, buyuk imkoniyatlar ochmoqda. Shu bilan birga, ularni ilgari ko‘rilmagan turli yovuz xavf-xatarlarga ham duchor qilmoqda. G‘arazli kuchlar sodda, g‘o‘r bolalarni o‘z ota-onasiga, o‘z yurtiga qarshi qayrab, ularning hayotiga, umriga zomin bo‘lmoqda. Bunday keskin va tahlikali sharoitda biz, ota-onalar, ustoz-murabbiylar, jamoatchilik, mahalla-ko‘y bu masalada hushyorlik va ogohlikni yanada oshirishimiz kerak. Bolalarimizni birovlarining qo‘liga berib qo‘ymasdan ularni o‘zimiz tarbiyalashimiz lozim” [4, 125-b.]. Yoshlarimiz tom ma‘noda Vatanimizning kelajagi uchun javobgarlikni o‘z zimmlariga olishga qodir bo‘lgan kuch bo‘lib yetishlari ta‘lim-tarbiya bo‘yicha qabul qilayotgan umummiy dasturlarni mantiqiy yakuniga yetkazish uchun barcha bug‘inlardagi vazifalarni yaxlit tizimga keltirish, ularning natijadorligigae‘tibor qaratish lozim.

Yuqori darajadagi moddiy va ma‘naviy manfa atlarda insonlar baxti uchun mamlakatda tinchlik, barqarorlikni ta‘minlash, ilmni, madaniyatni, fan-texnikani taraqqiyotida, barcha fuqarolarimizni zamonaviy bilimgaega bo‘lishiga keng yo‘l ochish va ular haqidag‘amxo‘rlik qilishga qaratilgan siyosatning eng yuqori ma‘naviy qadriyatlarga asoslangan boshqaruvi umrboqiy qurilma hisoblanadi. Bunday ijtimoiy-siyosiy maqsadlar hayot falsafasini, go‘zal tumushimizni yanada baxtli yashashimizni aniq yo‘llarini belgilab beradi. “G‘azab irodasi kuchli odamga ro‘para kelmaganidek, irodasi kuchsiz odamga ham ro‘para kelolmaydi” [9, 189-b.]. Ayrim muammolarni hal qilishdag‘ayriqonuniy beboshliklarni oldini oladi, eng murakkab munozarali muammolarni ham muzokaralar, tomonlarni kelishuviga asosan hal qilishga yordam beradi. Davlatimizni bu borada amalga oshirayotgan mamlakatlar o‘rtasida yuksak darajadagi tinchlik, barqarorlik, g‘amxo‘rlik, ma‘rifat va madaniyat, ilm-fan, rivojlantirishdagi olib borayotgan ishlari o‘z navbatida, mamlakat oldida turgan turli murakkab muammolarni ma‘rifiy yo‘llar bilan hal etishga imkoniyatlar yaratdi.

2022-yil 28-yanvarda qabul qilingan O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoyevning “2022-20226 - yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi” [2] PF-60-son Farmonidagi “Ma‘naviy taraqqiyotni

ta'minlash va sohani yangi bosqichga olib chiqish" 5-ustuvor yo'nalishining 71-maqсадida ezgulik va insonvarlik tamoyiliga asoslangan "Harakatlar strategiyasidan - Taraqqiyot strategiyasi" g'oyasini keng jamoatchilikka targ'ib qilish maqsadida jamoatda bunyodkorlik va sog'lom dunyoqarashni umummilliy harakatga aylantirib, "Yangi O'zbekiston – ma'rifatli jamiyat" konsepsiyasini amalga oshirish vazifasi belgilab berilgandi.

Professor U.H.Qoraboyev ta'kidlab o'tganlaridek: "Tadbirlarda keng qamrovli ishlar olib boriladi va ular kishilarning ishdan bo'sh vaqtida, kerakli axborotlar berish, badiiy-estetik zavqlantirish, madaniy-ijodiy ishga jalb qilish hamda ularning mazmunli hordiq chiqarishlari uchun xizmat qiladi. Shuning uchun unga kengroq tushuncha va atama zarur bo'lmoqda. Ularni keng qamrovli "madaniy tadbirlar" deb atasak yaxshi bo'ladi. Kezi kelganda shuni aytish lozimki, "ommaviy tadbirlar", "badiiy tadbirlar" atamalariga ham murojaat qilish mumkin" [10, 21-b.]. Professor Usmon Qoraboyevning fikriga to'la qo'shilgan holda shuni ham qo'shimcha ta'kidlash joizki, o'tkaziladigan keng qamrovli madaniy tadbirlarning ma'rifiy (aholining dunyoqarashini kengaytirish va bilimdonligini oshirish) funksiyasiga qarab, ushbu tadbirlarni "madaniy-ma'rifiy tadbirlar" deb atash va targ'ib qilish o'rinli.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoyev: "Agar farzandimizga to'g'ri tarbiya bermasak, har kuni, har daqiqada uning yurish turishi, kayfiyatidan ogoh bo'lib turmasak, ularni ilmu hunargao'rgatmasak, munosib ish topib bermasak, bu omonatni boy berib qo'yishimiz hech gap emas" [5]. Haqiqatan ham, bugungi shiddatli zamonda hayotimizni ommaviy axborot vositalari – matbuot, radio, televideniye, kino, kompyu'ter tizimi, uyali telefonlarsiz tasavvur eta olmaymiz. Ularning yordamida kishilar ommaviy axborot vositalari yoki buning boshqacha "media mass" deb nom olgan turli axborot uzatishdagi tarmoqlar, kanallar orqali ulkan hajmdagi axborotlarga bo'lmoqdalar. Ayniqsa ijtimoiy tarmoqlar, yangiliklar, seriallar, tok-shoular, tinimsiz qo'ng'iroqlar va "SMS" xabarlarini ommaviy madaniyat ta'sirini oshirmoqda.

Farzandlarimiz ongiga "ommaviy madaniyat"ning zararli oqibatlari haqida mamlakatimiz Prezidenti Sh.Mirziyoyevning "Avvalom bor "ommaviy madaniyat" ko'rinishida kirib kelayotgan turli tahdidlar, diniy ekstremizm, missionerlik, giyohvandlik kabi balo-qazolardan yoshlarimizni asrash, yoshlarning ta'lim-tarbiyasiga har birimiz mas'ul ekanimizni hech qachon unutmasligimiz darkor. Bu borada biz asrlar mobaynida shakllangan milliy an'analarimizga, ajdodlarimizning boy ma'naviy merosiga tayanamiz" [6, 89-b.], - degan ko'rsatmalari muhim bo'lib qolmoqda. Keyingi yillarda ko'plab namoyish etilayotgan jangarilik filmlari, ayrim

buzg'unchi asarlar yoshlar ruhiyatiga salbiy ta'sir ko'rsatayotgani, ular insonni o'zligidan, tarixidan, madaniyatidan judo etishga qaratilganligi bilan o'ta xavflidir.

“Yoshlar - Yangi O‘zbekiston bunyodkorlari” shiori ostida “Yangi O‘zbekiston - Uchinchi Renessans sari” g‘oyasining amalga oshirilishini ta'minlash maqsadida sotsiokreativ va intellektual boy yangi avlodni tarbiyalash, madaniyat, falsafa, tarix, adabiyot, san'at, musiqa va xalq ijodiyotidagi izlanishlar bilan bog'liq muammolarni echimini topish lozim. O‘zbek xalqi o‘zini tarixiy madaniy merosi bilan faxrlanadi, aynan unga tayanib, yangi avlodni tarbiyalashgao‘zini mas‘ul deb biladi. Bu oliyjanob tuyg‘u, vorisiylik prinsiplariga sodiqlik ma‘naviy-madaniy boyliklardan samarali foydalanishni taqozo etadi [11, 346-355-bb.].

Shavkat Mirziyoyev jadidlarning xizmatlarini yuksak baholaganlaridek: “Albatta, biz xalqimizning ma‘naviy kamol topishida madaniyat namoyondalarining ulkan xizmatlari borligini doimo minnatdorlik bilan e’tirof etamiz. Yuksak ideallar yashash, o‘zligimizni anglash, g‘urur va iftixor, milliy manfa atlarimizni himoya qilish uchun bel bog‘lab maydonga chiqish, siz, ijod ahliga xos ezgu fazilat ekanini hammamiz yaxshi bilamiz va buni yuksak qadrlaymiz” [12, 45-b.].

72-maqsadda belgilab berilganidek, aholiga axborot-kutubxona xizmatini ko‘rsatishni yanada rivojlantirish, kitobxonlikni keng ommalashtirish hamda “Kitobsevar millat” umummilliy g‘oyasini ro‘yobga chiqarish, aholiga axborot-kutubxona xizmati ko‘rsatishni yanada rivojlantirish, kitobxonlikni keng ommalashtirish hamda sohada yagona boshqaruv tizimini joriy etish zarur. Achinarli jihati shundaki, boshlang‘ich sinf o‘quvchilari egallagan zamonaviy bilimlardan, ya‘ni kompyu‘ter va internetdan ayrimlari foydalana olmaydi. Muallimlar darsga tayyorlanish va uni tashkil etish jarayonida bu bilimlarga muroja at qilmaydilar, darslarini qiziqarli hamda zamon talablari darajasida, o‘quvchilarning qiziqishlariga asoslangan holda tashkil etolmaydilar [12, 45-b.]. Afsuski, maktablarning ko‘pchiligida bugun ham zamonaviy axborot kommunikativ texnologiyalar ta‘minoti sust. Yoshlarning bunyodkorlik faoliyatida Markaziy osiyolik allomalarning xizmatlari tadqiqotchi G.K.Masharipovaning ilmiy tadqiqotlarida ochib berilgan [3, 364 b.; 14, 144 b.; 15, 210 b].

XULOSA

Xulosa sifatida aytish joizki, yoshlar tarbiyasiga barchamiz mas‘ullikni his qilib, jamiyatimizga xos bo‘lmagan illatlarga qarshi birgalikda kurashishimiz lozim. Zero, barkamol avlod va yuksak axloqli vatanparvar yoshlar bugunimiz va ertamizning haqiqiy davomchilaridir.

ADABIYOTLAR (REFERENCES)

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti SHavkat Mirziyoevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. 2020 yil 29 dekabr. Xalq so‘zi 2020 yil 29 dekabr. <https://president.uz/uz/lists/view/4057>.
2. O‘zbekiston Respublikasining Prezidentining 2022 yil 28 yanvarda qabul qilingan 2022-20226 - yillarga mo‘ljallangan «Yangi O‘zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi» to‘g‘risidagi PF-60-sonli Farmoni. <https://lex.uz/docs/5841063#5842914>.
3. Mirziyoyev Sh.M. Niyati ulug‘ xalqning ishi ham ulug‘, hayoti yorug‘ va kelajagi farovon bo‘ladi. - Toshkent: O‘zbekiston, 2019. - 105-b.
4. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat‘iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz. – Toshkent: O‘zbekiston, NMIU, 2018, 1-tom. - 125-b.
5. Mirziyoyev Sh.M. Vatanimiz taqdiri va kelajagi yo‘lida yanada hamjihat bo‘lib, qat‘iyat bilan xizmat qilaylik. “Xalq so‘zi”, 2017-yil 16-iyun.
6. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat‘iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz. – Toshkent: “O‘zbekiston” NMIU, 2018, 1-tom, 89-bet.
7. Mirziyoyev Sh.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. 2 tom. Toshkent: O‘zbekiston NMIU, 2018. - 181 b.
8. Choriyev A., Choriyev S. Renessans davri Evropa falsafasi - T.: Tafakkur qanoti, 2015 - B. 12.
9. Abu Ali ibn Sino. Sharq donishmandlari hikmatlari. – Toshkent: Sharq, 2006. – 189-b.
10. Qoraboyev U. Madaniy tadbirlar. (Madaniy hordiq nazariyasi va amaliyoti fani bo‘yicha o‘quv qo‘llanma). - Toshkent: Toshkent kartografiya fabrikasi, 2003. - 21 bet.
11. Islamov K.T. “Yangi O‘zbekistonda Uchinchi renessans poydevorini qurish asoslari. // «Inson, uning e‘tiqodi, jamiyat, koinot: taraqqiyot muammolari va hozirgi zamon» mavzusidagi Respublika ilmiy-nazariy anjuman materiallari to‘plami. – Samarqand, 2022. – B. 346-355.
12. Muxamedov G.I., Xodjamqulov U.N. Pedagogik ta‘lim innovatsion klasteri: ta‘rif, tasnif, tahlil. – Chirchiq, 2020. - B 45.
13. Masharipova G.K. Xorazm Ma'mun Akademiyasi allomalari tabiiy-ilmiy, ijtimoiy-falsafiy va ma'naviy merosining ijtimoiy tafakkur taraqqiyotiga ta'siri. Monografiya. – Toshkent, Navro‘z nashriyoti, 2019. - 364 b.
14. Masharipova, G. (2023). UCHINCHI RENESSANS VORISLARI-YOSHLAR TARBIYASIDA XORAZM MA‘MUN AKADEMIYASI ALLOMALARI MEROSINING O‘RNI. *Предпринимательства и педагогика*, 5(1), 35-44.

15. Masharipova G.K. Abu Ali ibn Sino ilmiy-falsafiy va ma'naviy merosining jamiyat hayotidagi o`rni. Monografiya. – Toshkent, Navro`z nashriyoti, 2020. – 144 b.
16. Masharipova G.K. O`rta asrning buyuk kashfiyotlari - xorazmlik matematiklarining ilm-fan taraqqiyotiga qo`shgan hissalarini. Monografiya. - Toshkent: Navro`z nashriyoti, 2021. – 210 b.